

Zdzisław Rogalski

"Théologie science du Salut", R. Latourelle, Bruges 1968 : [recenzja]

Studia Theologica Varsaviensia 12/1, 332-333

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ment jest słuszny, jeśli stosuje się do człowieka pozbawionego łaski. Ale i czyn zasługujący nie posiada tej rangi i wartości głównie dzięki mocy ludzkiej. Bez wątplenia trudność pozostaje nadal. Zbyt poważne są jej podstawy, które wszak doprowadziły do podziału Kościoła. Kwestia usprawiedliwienia i łaski zajmuje tutaj miejsce centralne. Dalsze trudności są tylko logicznymi konsekwencjami rozbieżności wyjściowych.

Na uwagę zasługuje bardzo interesujący rozdział na temat sekularyzacji. Wprawdzie zagadnienie to doczekało się w ostatnim czasie cennych opracowań ze strony teologów katolickich i dlatego część uwag krytycznych Mehla straciła na sile, niemniej idzie o problem ważny współcześnie i kontrowersyjny, a lektura rozdziału dostarcza wiele istotnych sprecyzowań odnośnie do punktów spornych. Zwłaszcza, że Mehl pozostaje pod wyraźnym wpływem i urokiem myśli Bonhoeffera, chyba nie odczytanej jeszcze do końca przez protestantów i, tym bardziej, przez teologów katolickich w Polsce.

W ostatniej części książki na niewielkiej, lecz wystarczającej ilości stron, czytelnik otrzymuje informację na temat punktów stycznych obu etyk. Do nich zalicza autor przede wszystkim biblijną perspektywę dzisiejszych studiów teologicznomoralnych oraz wzmożone zainteresowanie problematyką społeczną.

W sumie, Mehl ukazuje, jak jesteśmy jeszcze daleko od siebie i jednocześnie to, co nas łączy. I na tym polega wartość jego książki, autentycznie ekumenicznej.

Tadeusz Sikorski

R. Latourelle, *Théologie science du Salut*, Bruges 1968, Desclée de Brouwer, ss. 286.

Omawiana książka ukazała się w serii *Essais pour notre temps* wydawanej przez Fakultety jezuitskie w Montrealu przy współpracy Uniwersytetu w Sudbury. Należy ona do grupy prac ukazujących całość nauk teologicznych w ich obecnym stanie. Jej cel jest potrójny: ukazanie możliwości odnowy teologii, wskazanie w niej na nowe tematy oraz przedstawienie możliwie pełnego obrazu i stanu teologii posoborowej.

Całość pracy autor podzielił na pięć części. W dwóch pierwszych omawia zagadnienia ogólne: natury, przedmiotu, metody teologii, wiary i racji rozumowych w teologii oraz, ważne z punktu widzenia aktualnych badań, zagadnienie stosunku wiary do Magisterium Kościoła. W części trzeciej dokonuje zestawu wszystkich dyscyplin teologicznych. Następnie w czwartej części zajmuje się omówieniem stosunku teologii do życia chrześcijańskiego a zwłaszcza do zagadnień kaznodziejstwa, duszpasterzowania, laikatu i problemów życia wewnętrznego. Część ostatnia poświęcona jest współczesnej orientacji teologii, zwłaszcza jej uwarunkowaniom historycznym,

personalizmowi teologii, rozpatrywaniu jej w aspekcie dialogu, określeniu jej służebnej roli i szukaniu elementów łączących różne gałęzie teologii w swoistą jedność.

Wśród węzłowych problemów teologii współczesnej Latourelle wymienia grupę najczęściej podejmowanych obecnie tematów ogólnych, w obrębie których wysuwa cały szereg tematów szczegółowych. Zauważa przy tym, że współczesna teologia skupia swoją uwagę głównie wokół zagadnień Pisma św., problemów chrystologicznych, teologii Kościoła, stosunku Kościoła do świata, zagadnień łaski i sakramentów oraz problemów eschatologii.

Szczególną wartość posiadają trzy ostatnie części książki, w których autor jasno określił przedmiot i zakres zainteresowań poszczególnych dziedzin teologicznych i ukazał perspektywy ich rozwoju.

Książka Latourelle'a jest dobrym przewodnikiem po całości współczesnych zagadnień teologicznych. Może służyć zarówno znawcom przedmiotu, jak również wszystkim szukającym znajomości i pogłębienia zagadnień teologicznych. Jest posoborowym *compendium* podstaw nauk teologicznych. Napisana jest przystępnie. Posiada jasny i przejrzysty układ treści i może stanowić przykład nowoczesnego podręcznika podstaw nauk teologicznych. Dodatkowym walorem książki jest aktualna bibliografia dodana do każdego zagadnienia i całościowo zebrana na końcu tomu. Te szczególnie wartości sprawiają, że choć wydana stosunkowo dawno, zachowuje swą aktualność i zasługuje na spóźnione nawet jej odnotowanie.

Zdzisław Rogalski

Sibylle M ä h l, *Quadrige virtutum. Die Kardinaltugenden in der Geistesgeschichte der Karolingerzeit*, Köln 1969, Böhlau Verlag s. 190.

Omawiana książka stanowi dziewiąty tom serii wydawniczej *Beihefte zum Archiv für Kulturgeschichte*. W serii tej ukazały się poprzednio materiały źródłowe i prace m. in. na następujące tematy: francuska myśl polityczna do czasów Richelieu, średniowieczny taniec szkieletów, prawny aspekt wojny w niemieckiej myśli średniowiecznej, husytyzm.

S. Mähl przedłożyła tę pracę jako rozprawę doktorską pisaną pod kierunkiem prof. W. Lammersa na Fakultecie Filozoficznym Uniwersytetu Hamburgskiego.

Książka S. Mähl należy do bardzo nielicznej grupy prac, które dotyczą historycznego aspektu aretologii. Antyczna, przejęta przez chrześcijaństwo, nauka o czterech cnotach kardynalnych do dziś przenika zachodnią duchowość europejską. Naukowo jest jednak ona zbadana tylko w niewielkim stopniu. Poza szczegółowymi opracowaniami dotyczącymi stoickiej, wczesnochrześcijańskiej nauki o roztropności, sprawiedliwości, męstwie i umiarowaniu, istnieją jeszcze prace, które dotyczą scholastycznej etyki, a w niej